

BALLAI LÁSZLÓ

Szentendrei emlék

© COPYRIGHT 2002, BALLAI LÁSZLÓ, MINDEN JOG FENNTARTVA.

MEGJELENT AZ „EZREDVÉG” IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALOMKRITIKAI FOLYÓIRAT
XIV ÉVFOLYAM, 6-7. (2004. JÚNIUS-JÚLIUSI) SZÁMÁBAN.

EZ A MŰ AZ ÍRÓ HONLAPJÁRÓL, A
[HTTP://WWW.VASAROS.COM/ART/BALLAI/](http://www.vasaros.com/art/ballai/)
OLDALRÓL SZÁRMAZIK.

A SZÖVEG BÁRMINEMŰ MEGVÁLTOZTATÁSA, VALAMINT KERESKEDELMI CÉLÚ SOKSZOROSÍTÁSA
CSAK A SZERZŐ KÜLÖN, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉVEL LEHETSÉGES.

E-MAIL: BALLAI@VASAROS.COM

(P) 2003, BY [VASAROS DOT COM](http://www.vasaros.com)

A flekkensütés véget ért. A vendégek a ház verandáján tartózkodtak a cirógató, júliusi éjszakában. Tiszta, csillagos volt az ég. A világegyetem fényei különböző bonyolultságú geometriai alakzatokat rajzoltak ki Vajon ebből a vektorrendszerből hogyan vezethető le az egyszeregy? Mert az egyszeregyre épülő geometriai összefüggésekből a csillagmindenség szerkezete elméletileg fölírható. De hová lesz az egyszeregy, ha az ember visszanéz a matematika előtti világba? Oda-fönt pedig minden ötezer fényévnél távolabbi objektum a matematika előtti világ hírnöke.

Ritter arra eszmélt, hogy Viktória áll mellette. Nesztelenül érkezett, ottlétét a testéből áradó hullámok és illatok tudatták a férfival. Nemrég még egy tányérból ettek. Szeme a csillagokról a sötétkék blúzon és a könnyű fehér szoknyán át a lány lábára siklott. Már vacsora közben feltűnt lábboltozatának szobrászi íve, melyet a pántos, görög saru csak kiemelt...

Ők érkeztek elsőnek Olivérek szentendrei nyaralójába. Ritter az általános iskolába, Viktória az orvosi egyetemre járt együtt Olivérral. Futólag már találkoztak egyszer-kétszer, de itt kínálkozott először alkalom arra, hogy elbeszélgessenek egymással, miközben álltak a konyhában, és a lány salátát készített, a férfi pedig a húst pácolta. Olivérnek az volt a kérése, hogy ők ketten készítsék elő a flekkensütést. A többi meghívottnak is Olivér és menyasszonya, Judit előtt kellett megérkeznie, hogy a nyaralóban elbújva várják őket. Az ünnepi ötlet ugyanis abban állt, hogy Olivér úgy tesz, mint aki elfelejtette a lány születésnapját, és csak úgy mellékesen javasolja, hogy ugorjanak ki a telekre, mert elfelejtette elzárni a vizet. Amikor azután kiérnek, a ház minden zugából barátok tódulnak elő a *Happy birthday to you* alkalmi dalocskát énekelve, átadják az ajándékokat, és durroghatnak a pezsgők, sülni a flekken. Ki ne örülne egy ilyen meglepetésnek?

Judit nem örült különösebben. Fásult hangon ismételte, mennyire boldog, és az arca a Fájdalmas Anyáéra emlékeztetett.

– Nem érzed jól magad? – kérdezte halkán Judittól Olivér, amikor a többiek figyelve a flekkensütésre irányult.

– De, jól érzem magam – válaszolt Judit.

– Úgy értem...

– Tudom, hogy érted. Nem. Vagyis, hogy igen. jaj, hagyjál!...

Ritternek kezdettől fogva kétségei voltak a meglepetés sikerét illetően, ugyanis a menyasszonyt mosolyogni korábban sem látta. Savanyú képeket vágni, és kritikái megjegyzéseket tenni viszont annál inkább. Nem akarta azonban kiábrándítani a barátját (annak idején ő sem igen hitt volna a hasonló figyelmeztetésnek), előbb-utóbb majd csak rájön, milyen is a menyasszonya. Olivér kicsit később félrevonta Rittert, megköszönte a segítségét, majd tüstént magyarázni kezdte neki, hogy Judit nagyon jól érzi magát, és teljesen meghatódott, csak ez nem látszik rajta, merthogy idő kell, amíg feldolgozza a meglepetést.

Ritter sütötte a húst, Viktória pedig szervírozta a többieknek. Mire mindenkit kiszolgáltak az asztal körül, nem maradt, csak egy tányér. Összenéztek, szemükben mosoly villant, s a férfi máris ott ült a lánnyal szemben a hokedli túloldalán. Mivel az asztalhoz sem fértek oda. Mint a gyerekek, akiket elvittek a felnőtt társaságba, de külön étkezőn terítenek nekik, amelyen a méretek megfelelnek a gyermektermeteknek. A méretekkel itt azonban baj volt. Nagy gonddal kellett megszervezni, ki mikor hajol előre, hogy egymásnak ne ütdjön a fejük. Az is kialakult, ki mikor nyúljon a tányérba, hogy lehetőleg ne zavarják egymást. Ám húsaik át-át csúszván a tányér közepén levő képzeletbeli demarkációs vonalon, időnként összeütköztek, és egyszer véletlenül a térdük is összeért. Egymásra néztek, szemük

megrebbent. Az asztaltársaság beszélgetése, mint kontinuo zsongott mögöttük. Egy pillanatra mindketten másfelé néztek, majd pillantásuk valami édes meghittségben ismét összetalálkozott. És akkor a völgyben felvisített a jégkrémes autó szignálja.

– Jé, nem eszünk jégkrémet? – kérdezte valaki az asztaltársaságból

– Magától értetődő, hogy vacsora után egy gyümölcsökkel teli kertben jégkrémet kell enni – jegyezte meg epésen Ritter.

Többen nevettek.

– Igen, együnk, mindjárt itt lesz – helyeselt egy másik vendég.

A társaság izgalom vett erőt. Viktória felállt, és elkezdte leszedni a tányérokat.

– Hagyd, majd valaki más – mondta Ritter. – Ne csak te dolgozzál.

De Viktóriát nem lehetett megállítani. Amíg nincs rend, ő nem tud pihenni. A többiek egyébként nem zavartatták magukat. Megint felhangzott a jégkrémes szignál, de most sokkal közelebből.

– Ha van valami, amit szívből utálok a rendszerváltás hordalékai közül, az ez a hang – jegyezte meg Ritter. – Legintimebb szféráimba való behatolás. Kint vagyok a szabadban, és akkor utánam jön a civilizáció, és rám kényszeríti magát.

A társaság tagjai nagyot nevettek. Jó pofa ez a Ritter. Ritkán beszél, de akkor szórakoztató. A férfi nem szólt többet. Kezében a szennyes tányérokkel belépett a konyhába. Viktória már mosogatott.

Ha az ünnepelt nem volt is túlzottan elragadtatva, a baráti társaság igen jól érezte magát. Olyan népek gyűltek össze, akik – mint a zenegép, amely zenélni kezd, ahogy érmét dobnak bele – vendégségben automatikusan jól érzik magukat. Tele vannak viccel, ötletekkel, társasjátékokkal, és a legnagyobb találékonysággal képesek agyonütni az időt. Tehát a vacsora elfogyasztása utáni társasági élet abban állt, hogy *szópókert* és *gyilkosost* játszottak. Kimaradni nem lehetett, mert akkor az, aki az egészet kezdeményezte, megsértődött volna. Ritter számára végtelen lassúsággal telt az este. Ráadásul valamelyik infantilis játék közben messze került Viktóriától is. Indulnia is kellett volna lassan, mert ez a flekkensütés neki csak kitérő volt, nem végállomás, mint a többieknek. A másik helyről azért késett, hogy Olivér segítségére lehessen a „meglepetésben”. Este tíz előtt kellett volna megérkeznie, és telt-múlt az idő, ám – tekintettel az ünnepi alkalomra, de különösképpen az ünnepelt idegállapotára – nem akart asztalbontó lenni.

Az egyik játék végét követő felfordulásban a hátsó ajtón észrevétlenül kilépett a kertbe, és nézni kezdte az eget. A közelben nem volt utcai lámpa, így zavartalanul szemlélhette a csillagokat a metszőén tiszta éjszakában.

Arra eszmélt, hogy Viktória áll mellette. Nesztelenül érkezett, ottlétét a testéből áradó hullámok és illatok tudatták a férfival. Szeme a csillagokról a sötétkék blúzon és a könnyű fehér szoknyán át a lány lábára siklott, majd megállapodott a kezén. Ritter azt a finom izgalmat érezte, amely már vacsora közben is felzsongott benne. Keze lassan megmozdult, hogy gyengéden rákulcsolódjon Viktóriáéra

És akkor hirtelen köréjük gyűlt a zajos társaság, és mindenki bámulni kezdte az eget, és elcsodálkozott, hogy milyen szép. Azután már rohanniuk is kellett haza, kézfogások, puszik, valaki elvitte Viktóriát is, és Ritter ottmaradt egyedül a csillagokkal. Az égi fények már nem rajzoltak ki geometriai rendet, hanem össze-vissza kavaroztak. A férfi beült az autójába, és továbbindult.

A bábosok már várták. Odaültették a bungalók melletti hosszú asztal közepére, és kérdőre vonták, miért nem jött előbb. Persze nem haragudtak rá, máris hozták a sörét, és ontották a legújabb vicceket. Szerette ezt a társaságot, jobban, mint az előzőt. Jancsit még egy építőtáborban ismerte meg, jóval azelőtt, hogy bábszínész lett. Jancsi azóta befutott, nem győz az ország egyik végéről a másikra utazni, annyi meghívása van. Ritter lassanként

megismerkedett, és összebarátkozott Jancsi kollégáival is. Többször ellátogatott már ebbe az üdülőbe, de most először érkezett azzal a szándékkal, hogy néhány napot itt tölt. Sötét gondolatként villant az agyába, hogy ehhez persze szakítania kellett a menyasszonyával. Aranka nem szívesen éjszakázott idegen helyen, egy vőlegény pedig nem éjszakázik házon kívül, hívják akár a legjobb barátai. Még Jancsi legénybúcsújáról is hazament éjfélre, addig könyörgött neki Aranka. Elhessentette magától az emléket. Jancsi most igazi szatmári szilvapálinkával hozakodott elő, és pohárköszöntőt mondott:

– Igyunk a mi Ritter barátunkra, akit nevezhetünk tiszteletbeli bábszínésznek is, az évek során úgy hozzánőtt a társaságunkhoz. De azt is mondhatnám, igyunk a barátságra, mely átível pályákon és korokon, mert én még abból az időből ismerem őt, amikor fogalmam sem volt arról, hogy egyszer bábozni fogok. De arról sem lehetett fogalmam, hogy ennyire kitart majd mellettem, annak ellenére, hogy bábozok. És most már mellettetek is, mindannyiunk mellett ott áll rendíthetetlen barátsággal ez a kitűnő ember, a világ legjobb geodétája. Éljen!

– Éljen! – dördült tucatnyi ajakról az ováció, és Ritter igazán zavarban érezte magát. Bizony a varjak csak kárognak az emberre, amíg méricskél odakint a fagyos mezőn, miképp a megbízói is, amikor a számlát benyújtja nekik bent, a jól fűtött irodában. De már ölelték, csókolták e művészek, akik nehezen engednek idegent maguk közé, de ha valakit egyszer befogadnak, azt örökre a szívükbe zárják.

Jancsi elmesélte a társaságnak Ritter egyik anekdotáját, még abból az időből, amikor a geodéta egy vidéki szocialista nagyvállalatnál dolgozott. Reggel fél hétre kellett bemenni, és a portás szigorúan felírta a későn jövőket, és ha valaki három alkalommal öt percet, vagy többet késett, az igazgatói figyelmeztetést kapott. Ritter igyekezett pontosan beérni, egyszer azonban nagyon elaludt, és borzalmas elkésett, fél hét helyett nyolcra ért be. Minél jobban közeledett Medve elvtárshoz, a hátrafésült hajú, barna köpenye alatt zakót viselő, tekintélyes emberhez, annál jobban erősödött a félelme, hogy ha valakit öt perc késésért felírnak, akkor másfél óráért valószínűleg helyben tarkón lövik. Egyre törte a fejét, mit is mondjon, de nem jutott eszébe semmi kifogás, és egyre összébb ment, ahogy közeledett az ajtóhoz, és amikor kinyitotta, úgy érezte, már alig lehet nagyobb egy sünnél. És akkor a portás arcára széles mosoly ült ki, és azt kérdezte szakértő mód: „Területen kezdett, Ritter elvtárs?”

„Igen, területen” – válaszolta a hűledező geodéta, aki ezek után zavartalanul besétálhatott; nem hogy nem írta fel a portás, de még be is csukta mögötte az ajtót.

Medve elvtárs ugyanis nem tudta elképzelni, hogy valaki másfél órát késsen. Reggel nyolckor már csak „területről” jöhet az ember. Attól kezdve Ritter reggel nyolcra járt, és nem telt bele egy hét, a portás már előre kinyitotta az ajtót, amikor megérkezett, mert tudta, hogy fontos beosztása lehet annak a dolgozónak, aki minden reggel „területen” kezd

– Területen! – harsogott végig a nevetés a hosszú asztal mentén, de ekkor Ritter már máshol kalandozott az emlékek területén, és Olivérek nyaralójában tett négy évvel azelőtti látogatásán tűnődött, ahol majdnem szakított a volt menyasszonyával. A *Celladammal* kapcsolatos aktuális tévéműsor került szóba.

– Azért megdöbbenő, hogy az egészségügyi államtitkár, ahelyett hogy örülne a rákellenes szer felfedezésének, akadályozza a *Celladam* forgalmazását – mondta valaki.

– Igen, mert az államtitkár egy rohadt szemét, aki csak a saját pozíciójára gondol – jegyezte meg indulatosan Aranka, aki a műsor alatt egyébként haját mosott.

– Nem biztos, hogy az államtitkár rohadt szemét, mert az a véleménye, hogy semmilyen új gyógyszer nem hozható forgalomba addig, amíg az esetleges mellékhatások jelentkezéséhez szükséges idő el nem telik – vetette ellen Ritter, aki látta a műsort.

Aranka elhallgatott, majd amikor másra terelődött a szó, vőlegénye füléhez hajolt, és a fojtott hangon azt mondta: – Micsoda bűdös paraszt vagy! Mindenki előtt lejáratsz, ahelyett hogy az én véleményemet erősítenéd!

Ritter kirúgta maga alól a széket, és nekilódult az éjszakának. Aranka a kapuban érte utol.

– Hová mész? – kérdezte rémülten.

– Köztünk mindennek vége – szögezte le hidegen Ritter. – Nem kívánom, hogy egy „bűdös paraszt” felesége légy.

– Jaj, hát nem mondtam én azt komolyan! Tudod, milyen hirtelen haragú vagyok.

– Én viszont komolyan vettem. Vannak bizonyos szavak, melyeket az ember, ha mégoly dühös sem mond annak, akit szeret.

Azzal Ritter tovább indult, de Aranka belekapaszkodott a zakója ujjába, és olyan keserves zokogásba kezdett, és olyan mélységesen megrázó fogadalmakat tett, hogy Ritter megtorpant.

– Ne itt a kapuban – mondta, és egy bokrosabb rész felé húzta a lányt, ahol rejtve voltak.

– Itt már jó lesz? – kérdezte Aranka, és keze Ritter sliccére siklott.

A fiú vert helyzetbe került. Hiába próbálta elhárítani az erotikus rohamot, máris oly mértékben ágaskodott benne a természet, hogy vad ölelésben fonódott össze Arankával. Csak akkor szakítottak, amikor a vad szerelmeskedések öröme már végképp nem enyhítette az egyre gyakoribb, lealacsonyító veszekedések fájdalmát. Ritter nem győzte korholni magát, hogy ott Szentendrén az első alkalommal, amikor voltaképpen felsejlett a jövő végzete, visszakozott..

A bábszínészek lassan elfáradtak, és kezdtek elszállingózni. Végül Jancsival kettesben maradtak, aki átölelve Ritter nyakát valami fontos dolgról kezdett beszélni, de a mondat közepén a mellére horgadt a feje, úgyhogy Ritter jobbnak látta betámogatni a bungalójába. Az emberi lárma helyt adott a langyos sötétséget kitaró a tücsökzenének.

Ritter, az éjszaka magányosa hirtelen szegény Judit zavarodottságára, zsörtölődő elégedetlenségére gondolt. Meglehet, egyszerűen kívülállónak érzi magát a társaságban? Mert Olivér barátai többnyire egyetemisták és fiatal értelmiségiek, és ez nem az a kör, amelybe ápolónők járnak. Ő, a geodéta, a különc is távol áll a kollégáitól, Olivér társaságától, de még a bábosoktól is. Ám e távolság még mindig nem olyan mérhetetlen, mint amilyen messze tudott lenni tőle a menyasszonya még legmeghittebb pillanataikban is.

Az égre nézett. Most nem látott matematikai összefüggésrendszerben gyökerező geometriai alakzatokat, de zavarodott kavargást sem. Vágykeltő hullámzást, simogató mágnességet, ámbrás illatot érzett maga felé áradni odafentről. És a mindenség sötétben lobogó szoknyája alól szobrászi ívű láb villant elé, melyre csillagsarut kötöttek...

VÉGE